

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO, STATYBOS IR ŽEMĖS NAUDOJIMO VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. XII-459 31 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3894

2024 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2024 m. spalio 2 d. sprendimo Nr. SV-S-1516 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.1 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-3894 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo (toliau – Priežiūros įstatymas) 31 straipsnio 1 dalies 4, 5 ir 7 punktuose nustatytas 6 mėnesių sprendimų apskundimo terminas yra pakankamas, nes:

1.1. teisės aktuose sudaryta galimybė dar iki Priežiūros įstatymo 31 straipsnio 1 dalies 4, 5 ir 7 punktuose nurodytų sprendimų priėmimo derinti visų suinteresuotų asmenų (visuomenės atstovų, vietos savivaldos, kitų institucijų, fizinių ir juridinių asmenų) interesus ir ginti savo teises ir interesus:

1.1.1. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo šeštajame skirsnyje nustatytas teisinis reguliavimas dėl teritorijų planavimo viešumo užtikrina visų suinteresuotų asmenų galimybę dalyvauti teritorijų planavimo procese nuo jo pradžios (sprendimo pradėti teritorijų planavimo procesą) iki teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo, t. y. teikiant pasiūlymus dėl rengiamo teritorijų planavimo dokumento, skundus dėl vykdomų teritorijų planavimo dokumentų rengimo procedūrų ir jų metu priimamų sprendimų. Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 31 straipsnio 1 dalimi, teritorijų planavimo procesas yra viešas, todėl bet kuris suinteresuotas asmuo gali Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (toliau – Teritorijų planavimo sistema) peržiūrėti visus rengiamo teritorijų planavimo dokumento duomenis, viso proceso metu elektroniniu būdu ir raštu teikti pasiūlymus dėl tokio dokumento, gauti atsakymus į pasiūlymus, Teritorijų planavimo sistemoje turi galimybę užsisakyti rengiamų teritorijų planavimo dokumentų stebėjimo paslaugą. Visi rengiami teritorijų planavimo dokumentai turi būti suderinti su institucijomis, kurios pagal kompetenciją įvertina parengto teritorijų planavimo dokumento sprendinių teisėtumą, visi teritorijų planavimo dokumentai teikiami tikrinti teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą vykdančiai institucijai ir tik gavus patikrinimo aktą su pritarimu šio dokumento teikimui tvirtinti dokumentas gali būti patvirtintas;

1.1.2. atvejai, kada priimami su teritorijų planavimu susiję sprendimai nevykdant teritorijų planavimo proceso procedūrų, įtvirtinti Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 2 punkte ir 28 straipsnio 12 dalyje: taisomos techninės klaidos, keičiama arba nustatoma žemės sklypo

pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) būdas. Šiuose Teritorijų planavimo įstatymo straipsniuose taip pat įtvirtinta, kad prašymus pakeisti žemės sklypo paskirtį ir (ar) naudojimo būdą privaloma viešinti šiame įstatyme nurodytose informavimo priemonėse (ir Teritorijų planavimo sistemoje, kurios duomenys yra vieši), suinteresuoti asmenys turi galimybę susipažinti su numatomu priimti sprendimų dėl žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo pakeitimo projektais, teikti pasiūlymus dėl jų;

1.1.3. visuomenės informavimo apie numatomą statinių projektavimą ir visuomenės dalyvavimo svarstant statinių projektinius pasiūlymus iki statybą leidžiančių dokumentų išdavimo tvarka nustatyta Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 37 straipsnyje. Savivaldybės meras (jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas) privalo informuoti visuomenę apie numatomą visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių projektavimą, numatomą statinių ir statinių dalių projektavimą, kai Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais neparengti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama, informuoti apie visuomenės dalyvavimą svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus;

1.2. vadovaujantis Priežiūros įstatymo 31 straipsnio 1 dalies 4, 5 ir 7 punktų nuostatomis, 6 mėnesių sprendimų apskundimo terminas netaikomas nagrinėjant skundus dėl galimo viešojo intereso pažeidimo arba kai dėl sprendimo teisėtumo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą. Jei kyla įtarimų, kad pažeistas viešasis interesas, arba kai dėl sprendimo teisėtumo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą, taikomas Priežiūros įstatymo 31 straipsnio 2 dalyje numatytas 10 metų apskundimo terminas. Pagal Teritorijų planavimo įstatymo 8 straipsnį ir Statybos įstatymo 52¹ straipsnį visuomenės (viešąjį) interesą planuojant teritorijas ir su statyba susijusį viešąjį interesą apima visuomenės gyvenimo kokybė, pagrįsta objektyviais visuomenės poreikiais ir ištekliais, nuosavybės teisių apsaugos prioritetu, investicijų skatinimu, nustatyta teritorijų planavimo, želdynų normomis, visuomenės sveikatos saugos reglamentais, kitais teisės aktuose nustatytais reikalavimais; kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, žemės ūkio naudmenų su derlinguoju dirvožemiu, miškų, žemės gelmių išteklių, kitų gamtos išteklių apsauga ir racionalus naudojimas, darnus kultūrinio kraštovaizdžio formavimas; valstybės, savivaldybės žemės naudojimas, valdymas ar disponavimas ja, statyba saugomose teritorijose, miškuose, visuomeninės paskirties statiniuose ar teritorijose; valstybės ir savivaldybių funkcijoms ar teritorijų funkcionavimui reikalinga socialinė ar inžinerinė infrastruktūra, šios infrastruktūros plėtojimas; valstybei svarbūs projektai; galima statinių griūties rizika; aplinkos prieinamumas, įskaitant aplinkos atitiktį asmenų su negalia individualiesiems pagalbos poreikiams. Taigi pagal galiojantį teisinį reguliavimą, kilus įtarimų, kad priėmus sprendimus, susijusius Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytomis teritorijomis (pajūrio juosta, kultūros paveldo teritorija ar kita saugoma teritorija), pažeistas viešasis interesas, 6 mėnesių sprendimų apskundimo terminas nebūtų taikomas.

2. Valstybinės priežiūros institucijos veikla, atsižvelgiant į ribotus žmogiškuosius ir finansinius išteklius, turėtų būti nukreipta į rizikingiausius objektus. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (toliau – EBPO) 2023 m. parengė studiją „Statybos priežiūros sistemos Lietuvoje efektyvumo didinimas“ ir pateikė rekomendacijas Lietuvai. EBPO ekspertai rekomendavo, kad valstybinė priežiūra turi būti vykdoma atsižvelgiant į prižiūrimų objektų rizikingumą, teikiant prioritetą labiau rizikingesniems objektams. Vadovaujantis Priežiūros įstatymo ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) atlieka patikrinimų planuose pagal rizikos vertinimo modelius numatytus planinius patikrinimus, neplaninius patikrinimus pagal gautus asmenų skundus, vykdo kitas funkcijas. Pagal Inspekcijos pateiktus duomenis 2023 m. gauti 4855 skundai teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros srityse, atlikti 426 planiniai

patikrinimai šiose srityse. Inspekcija nuo 2024 m. sausio 1 d. iki spalio 22 d. gavo 3706 skundus teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros srityse, atliko 299 planinius patikrinimus šiose srityse. Pagal Priežiūros įstatymą ir Viešojo administravimo įstatymą visi skundai privalo būti išnagrinėti (atlikti neplaniniai patikrinimai) nustatyta tvarka per nustatytus terminus. Priežiūros įstatyme nustatytas ilgesnį Priežiūros įstatymo 31 straipsnio 1 dalies 4, 5 ir 7 punktuose nurodytų sprendimų apskundimo terminą, padaugėtų nagrinėtinų skundų ir reikėtų šiai veiklai daugiau išteklių, pailgėtų ginčų procesas. Atitinkamai būtų skiriama mažiau išteklių kitoms Inspekcijos funkcijoms vykdyti, mažėtų Inspekcijos planinių patikrinimų, kuriuose tikrinami rizikingi objektai, kiltų didesnė grėsmė visuomenei ir viešajam interesui.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras